

**Fundusze
Europejskie**
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

PROGRAM NAUCZANIA KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH

SPO.01.5. Aktywizowanie osoby niepełnosprawnej do samodzielności życiowej

w zakresie kwalifikacji

SPO.01. Udzielanie pomocy i organizacja wsparcia osobie niepełnosprawnej

wyodrębnionej w zawodzie

asystent osoby niepełnosprawnej 341201

Branża: pomocy społecznej (SPO)

Warszawa 2021

Autorzy:

Mgr Anna Chmiel

Mgr Żaneta Jankowska-Pasternak

Mgr Sylwia Laskowska

Mgr Magdalena Gałąj (JOZ)

Mgr Izabela Łuchniak (ewaluacja)

Recenzenci

Recenzent 1-nauczyciel konsultant w zakresie kształcenia zawodowego Mgr Elżbieta Małek

Recenzent 2-przedstawiciel pracodawców właściwy dla danego zawodu Mgr Beata Wojciechowska

Ekspert: dr Narcyza Baczewska

Program opracowany we współpracy podmiotów z otoczenia społeczno-gospodarczego wskazanego we wniosku o powierzenie grantu na opracowanie modelowego kwalifikacyjnego kursu zawodowego (KKZ): Stowarzyszenie Rodzin Działających na Rzecz Zdrowia Psychicznego „Dla Rodziny” w Łodzi.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

Oś priorytetowa II

Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji

Działanie 2.14. Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie

Konkurs nr POWR.02.14.00-IP.02-00-003/19

Opracowanie modelowych programów kwalifikacyjnych kursów zawodowych (kkz)

Spis treści

PROGRAM NAUCZANIA KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH SPO.01.5. Aktywizowanie osoby niepełnosprawnej do samodzielności życiowej

1. Wprowadzenie	6
1.1. Charakterystyka kursu umiejętności zawodowych SPO.01.5. Aktywizowanie osoby z niepełnosprawnością do samodzielności życiowej z kwalifikacji SPO.01. Udzielanie pomocy i organizacja wsparcia osobie z niepełnosprawnością w zawodzie asystent osoby niepełnosprawnej (symbol cyfrowy zawodu 341201).....	6
1.2. Struktura programu.....	6
1.3 Charakterystyka programu	6
1.4 Cele kierunkowe programu kursu umiejętności zawodowych	8
1.5 Wymagania wstępne dla uczestników i słuchaczy	9
1.6 Odniesienie do rynku pracy	9
2. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych.....	11
2.1. Pogrupowane efekty kształcenia – tabela 6. i 7. stanowią załącznik do programu.....	11
2.2. Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji – tabela 8. stanowi załącznik do programu.	11
2.3. Plan kursu umiejętności zawodowych	12
3. Cele kształcenia KUZ	12
4. Programy poszczególnych zajęć	12
4.1. Program nauczania dla przedmiotu: Współpraca ze środowiskiem na rzecz usamodzielnienia osoby z niepełnosprawnością – 60 h.....	12
4.1.1. Cele ogólne przedmiotu:	12
4.1.2. Cele operacyjne przedmiotu	13
4.1.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	13
4.1.4. Procedury osiągania celów kształcenia	14
4.1.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika KUZ	15
4.2. Program nauczania dla przedmiotu: Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej – 100 h	16
4.2.1. Cele ogólne przedmiotu:	16
4.2.2. Cele operacyjne przedmiotu	16
4.2.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	17
4.2.4. Procedury osiągania celów kształcenia	19
4.2.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	21
5. Ewaluacja programu KUZ.....	21
6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	26

**Fundusze
Europejskie**
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

6.1. Wykaz literatury	26
6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	27
7. Sposób i forma zaliczenia kursu	28
8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć	28
Załączniki	33

1. Wprowadzenie

1.1. Charakterystyka kursu umiejętności zawodowych SPO.01.5. Aktywizowanie osoby z niepełnosprawnością do samodzielności życiowej z kwalifikacji SPO.01. Udzielanie pomocy i organizacja wsparcia osobie z niepełnosprawnością w zawodzie asystent osoby niepełnosprawnej (symbol cyfrowy zawodu 341201).

Kurs umiejętności zawodowych jest jedną z form kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych. Szczegółowe warunki organizacji kwalifikacyjnych kursów zawodowych i akredytacji ośrodków określa ustawa Prawo oświatowe¹ oraz rozporządzenie w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych².

Program nauczania realizowany na kursie umiejętności zawodowych w zakresie SPO.01.5. Aktywizowanie osoby z niepełnosprawnością do samodzielności życiowej z kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie szkolnictwa branżowego, zawiera ogólne cele i zadania kształcenia zawodowego, cele kształcenia, efekty kształcenia i kryteria weryfikacji tych efektów, warunki realizacji kształcenia w zawodzie, w którym została wyodrębniona dana kwalifikacja, minimalną liczbę godzin kształcenia w zawodzie w ramach danej kwalifikacji.

Program jest zgodny z zapisami podstawy programowej dla zawodu Asystent osoby niepełnosprawnej z 2019 r.³

1.2. Struktura programu

Program ma strukturę przedmiotową.

1.3 Charakterystyka programu

Niniejszy program opracowany jest dla organizacji kursu w formie dziennej z wykorzystaniem technik kształcenia na odległość

W programie podzielono efekty kształcenia na kluczowe dla zawodu, ważne i pomocnicze. Każdemu efektowi przypisano liczbę godzin przeznaczoną na kształcenie (tabela 1). Kryteria weryfikacji podzielono na podstawowe i ponadpodstawowe. Każdy efekt kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji zostały przypisane do przedmiotu.

W każdym przedmiocie wskazano liczbę godzin przeznaczoną na kształcenie teoretyczne i zajęcia praktyczne.

Plan nauczania przedstawiono w tabeli 4.

Dla jednostki efektów kształcenia SPO.01.5. minimalna liczba godzin na kursie umiejętności zawodowych jest równa 160.

Programy poszczególnych przedmiotów składają się z następujących elementów:

¹ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe ((Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, 1078, 1287, 1680, 1681, 1818, 2197 i 2248);

² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 652);

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U z 2019 r. poz. 991);

- cele ogólne przedmiotu, cele szczegółowe przedmiotu,
- działy programowe podzielone na tematy jednostek metodycznych wraz z przypisanymi im wymaganiami programowymi na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym,
- propozycje metod nauczania,
- obudowa dydaktyczna,
- warunki realizacji,
- proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika,
- opis ewaluacji kursu,
- wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych,
- wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych,
- sposób i forma zaliczenia kursu.

Poszczególne KUZ-y mogą być organizowane niezależnie od siebie, jednak ze względu na treści poszczególnych przedmiotów, zaleca się następującą kolejność realizacji:

- SPO.01.2. Podstawy pomocy społecznej – KUZ SPO.01.2. stanowi podstawę dla pozostałych KUZ-ów. w zakresie przedmiotu: Prawne aspekty polityki społecznej państwa oraz w zakresie przedmiotu: Uwarunkowania bio-psycho-społeczne osoby z niepełnosprawnością, z wyłączeniem tematyki związanej z językiem migowym, który podsumowuje przedmiot w KUZ-ie SPO.1.3.
- SPO.1.3. Planowanie, organizowanie i wykonywanie czynności opiekuńczo wspierających osobę niepełnosprawną - KUZ SPO.01.3 stanowi podstawę dla KUZ SPO.0.1.4. w zakresie przedmiotów: Metodyka i metodologia pracy z osobą z niepełnosprawnością, Podstawy anatomii i patologii człowieka, Metodyka działań opiekuńczych i pielęgnacyjnych na rzecz osoby z niepełnosprawnością, Współpraca na rzecz aktywizacji osoby z niepełnosprawnością z uwzględnieniem elementów terapii zajęciowej.
- SPO.01.4. Wspieranie osoby niepełnosprawnej w czynnościach życia codziennego - KUZ SPO.1.4. stanowi kontynuację dla SPO.01.3 w zakresie przedmiotów: Metodyka i metodologia pracy z osobą z niepełnosprawnością, Podstawy anatomii i patologii człowieka, Metodyka działań opiekuńczych i pielęgnacyjnych na rzecz osoby z niepełnosprawnością, Współpraca na rzecz aktywizacji osoby z niepełnosprawnością z uwzględnieniem elementów terapii zajęciowej.
- SPO.01.5. Aktywizowanie osoby niepełnosprawnej do samodzielności życiowej - KUZ SPO.01.5 stanowi kontynuację SPO.01.3 oraz SPO.01.4 w zakresie przedmiotów: Metodyka i metodologia pracy z osobą z niepełnosprawnością oraz Współpraca na rzecz aktywizacji osoby z niepełnosprawnością z uwzględnieniem elementów terapii zajęciowej. Domyka KUZ SPO.01.2 w zakresie przedmiotu: Prawne aspekty polityki społecznej państwa Jest to jedyny KUZ, który może być realizowany zarówno w kolejności jak i przed SPO.1.3 czy SPO.1.4. Powinien natomiast być realizowany nie wcześniej niż po realizacji KUZ SPO.01.2.

Wskazane jest, aby w procesie dydaktycznym uczestniczyli nauczyciele i specjaliści reprezentujący różne dziedziny nauki tj. socjolog, pedagog społeczny, pedagog specjalny, psycholog, socjoterapeuta, prawnik, lekarz, pielęgniarka, specjalista ds. BHP, terapeuta zajęciowy.

Dobrze byłoby, aby tematy o charakterze czysto praktycznym, związane z pielęgnacją, higieną, profilaktyką odżywczą, profilaktyką zdrowotną, pierwszą pomocą, prowadzili specjaliści z zakresu opieki medycznej, rehabilitant, dietetyk, ratownik medyczny, lekarz, pielęgniarka.

Tematy, które mogą być realizowane z użyciem metod i technik kształcenia na odległość oznaczono w programie ikoną

Nie dotyczy to zajęć praktycznych i laboratoryjnych.

W podstawie programowej kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego zapisano, że „nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczniom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów”. W programie wskazano jednak, w ramach których przedmiotów nauczyciele powinni szczególną uwagę poświęcić na rozwijanie kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów. Dotyczy to przede wszystkim zajęć o charakterze warsztatowym, przygotowywania projektów czy studiów przypadku. Przyczynami takiego podejścia było:

- podkreślenie kompetencji szczególnie ważnych dla zawodu;
- wsparcie nauczycieli w planowaniu procesu kształcenia zawodowego w taki sposób, by pozwalał na rozwijanie kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów;
- rekomendacje z badań nad lukami kompetencyjnymi kandydatów na pracowników oraz oczekiwań pracodawców wskazujące od wielu lat, że najbardziej pracownikom brakuje kompetencji miękkich (wśród nich te, które zapisane są w efektach kształcenia „Kompetencje personalne i społeczne” oraz „Organizacja pracy małych zespołów”).

1.4 Cele kierunkowe programu kursu umiejętności zawodowych⁴

Celem kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego, także na kursie umiejętności zawodowych, jest przygotowanie uczących się do wykonywania pracy zawodowej i aktywnego funkcjonowania na zmieniającym się rynku pracy.

Zadania organizatora kursu umiejętności zawodowych są uwarunkowane zmianami zachodzącymi w otoczeniu gospodarczo-społecznym, na które wpływają w szczególności: nowe techniki i technologie, idea gospodarki opartej na wiedzy, globalizacja procesów gospodarczych i społecznych, rosnący udział handlu międzynarodowego, mobilność geograficzna i zawodowa, a także wzrost oczekiwań pracodawców w zakresie poziomu wiedzy i umiejętności pracowników. Organizator kursu umiejętności zawodowych powinien realizować kształcenie zawodowe w oparciu o współpracę z pracodawcami, a praktyczna nauka zawodu powinna odbywać się

⁴ Z rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego

w jak największym wymiarze w rzeczywistych warunkach pracy u pracodawców, w centrach kształcenia zawodowego, pracowniach szkolnych i placówkach kształcenia ustawicznego.

W procesie kształcenia zawodowego ważne jest integrowanie i korelowanie kształcenia ogólnego i zawodowego, w tym doskonalenie kompetencji kluczowych nabytych w procesie kształcenia ogólnego, z uwzględnieniem niższych etapów edukacyjnych.

W procesie kształcenia zawodowego są podejmowane działania wspomagające rozwój każdego uczącego się, stosownie do jego potrzeb i możliwości, ze szczególnym uwzględnieniem indywidualnych ścieżek edukacji i kariery, możliwości podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz zapobiegania przedwczesnemu kończeniu nauki.

1.5 Wymagania wstępne dla uczestników i słuchaczy

Słuchaczami kursu mogą zostać osoby dorosłe (które ukończyły 18 lat):

- absolwenci wszystkich typów szkół – szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, szkół ponadpodstawowych, szkół policealnych – zainteresowani zdobywaniem kwalifikacji zawodowych;
- studenci i absolwenci studiów wyższych, którzy chcą poszerzyć/zmienić posiadane kwalifikacje zawodowe;
- osoby dorosłe, pracujące w danym zawodzie, chcące nabyć lub zaktualizować wiedzę i umiejętności zawodowe wymagane przez pracodawcę;
- aktualni słuchacze liceów ogólnokształcących dla dorosłych, którzy znajdą czas na równoległe zdobywanie kwalifikacji zawodowych.

Kandydat na słuchacza KUZ musi przedstawić zaświadczenie lekarskie zawierające orzeczenie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do podjęcia praktycznej nauki zawodu.

Nie ma formalnych uwarunkowań do wykonywania zawodu asystent osoby niepełnosprawnej. Jednak analiza efektów kształcenia zapisanych w PPKZ, ofert pracy oraz doświadczenia pracowników domów pomocy społecznej oraz pracowników pomocy środowiskowej pokazują, że w toku nauczania należy zwrócić uwagę na poziom kompetencji społecznych, w tym kulturę osobistą, dojrzałość i odpowiedzialne podejście do wykonywanych zadań oraz predyspozycje psychiczne słuchacza i sprawność fizyczną.

Mimo, iż w programie nauczania nie występują efekty związane z poznaniem zasad pierwszej pomocy przedmedycznej, każdy uczestnik powinien przejść podstawowy kurs z tego zakresu.

1.6 Odniesienie do rynku pracy

Asystent osoby niepełnosprawnej to obecnie jeden z bardziej poszukiwanych zawodów. Jedną z najważniejszych tego przyczyn jest gwałtownie postępujące starzenie się społeczeństwa oraz wzrost liczby osób niepełnosprawnych, wymagających wsparcia i opieki innych. Czynności opiekuńcze – wspierające wymagają często całodobowej dyspozycyjności, co nie jest możliwe do wykonania dla osób pracujących zawodowo, dlatego szukają pomocy osób wykonujących taki zawód jak np.: Asystent osoby niepełnosprawnej.

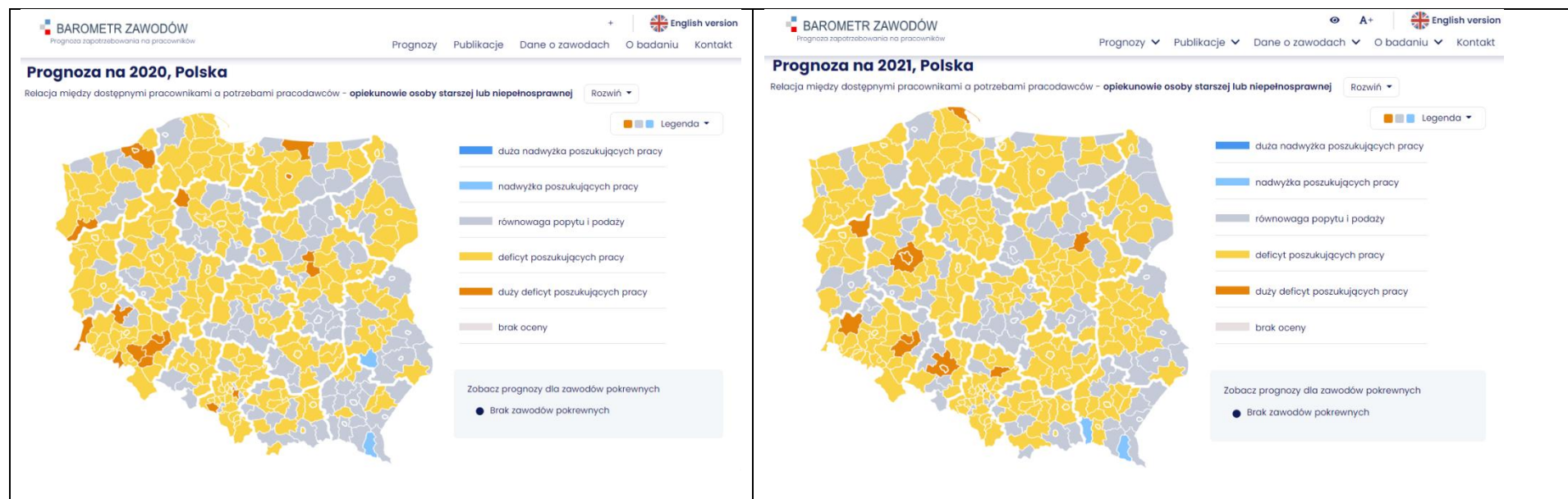
Asystentem osoby niepełnosprawnej mogą być zarówno kobiety, jak i mężczyźni.

Asystenci osoby niepełnosprawnej mają sporo możliwości pracy, zarówno w kraju, jak i za granicą. Mogą pracować w domach pomocy społecznej, ośrodkach spokojnej starości, ośrodkach rehabilitacyjnych, organizacjach i fundacjach pomocy osobom niepełnosprawnym, a także w jednostkach samorządowych. Coraz częściej pojawiają się ogłoszenia osób prywatnych, które potrzebują pomocy ze względu na swoją chorobę czy wiek.

Informacje o zapotrzebowaniu na asystentów osoby niepełnosprawnej można znaleźć m.in. na [stronie internetowej Barometru zawodów](#). Zakwalifikowano tam zawód asystent osoby niepełnosprawnej do grupy zawodów *opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej*.

Jak widać na poniższych mapkach w większości powiatów jest bardzo duże lub duże zapotrzebowanie na przedstawicieli tej grupy zawodów. Tylko w nielicznych powiatach jest nadwyżka poszukujących pracy.

Rysunek 1

Z „Prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego” ze stycznia 2021 wynika, że zapotrzebowanie na asystentów osoby niepełnosprawnej jest umiarkowane we wszystkich województwach.

2. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych

2.1. Pogrupowane efekty kształcenia – tabela 6. i 7. stanowią załącznik do programu

2.2. Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji – tabela 8. stanowi załącznik do programu.

2.3. Plan kursu umiejętności zawodowych

Poniższa tabela dotyczy dziennej formy kształcenia.

Tabela 1 Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych

Nazwa zajęć	Liczba godzin zajęć	Uwagi o realizacji
Współpraca ze środowiskiem na rzecz usamodzielnienia osoby z niepełnosprawnością	60	Kształcenie praktyczne
Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej	100	Kształcenie praktyczne
Łączna liczba godzin zajęć	160	

3. Cele kształcenia KUZ

Absolwent kursu umiejętności zawodowych dla SPO.01.5.. powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- wsparcia osoby niepełnosprawnej w utrzymaniu lub podejmowaniu aktywności społecznej i zawodowej;
- dobieranie odpowiednich metod i technik, zapewniających kompleksową opiekę osobie niepełnosprawnej;
- świadczenie opieki i wsparcia w zakresie samodzielnego funkcjonowania osoby niepełnosprawnej;
- mobilizowanie i podtrzymywanie aktywizacji osoby niepełnosprawnej;
- stosowanie zasad etyki i empatii stosunku do osoby niepełnosprawnej.

4. Programy poszczególnych zajęć

4.1. Program nauczania dla przedmiotu: Współpraca ze środowiskiem na rzecz usamodzielnienia osoby z niepełnosprawnością – 60 h

4.1.1. Cele ogólne przedmiotu:

- nabycie umiejętności pomocy osobie niepełnosprawnej w różnych aspektach życia;
- poznanie instytucji wsparcia społecznego działających na rzecz osoby niepełnosprawnej;
- nabycie umiejętności korzystania z kapitału społecznego jaki stanowi najbliższe otoczenie , rodzina i środowisko lokalne w pomocy osobie niepełnosprawnej;

- wsparcia osoby niepełnosprawnej w utrzymaniu lub podejmowaniu aktywności społecznej i zawodowej.

4.1.2. Cele operacyjne przedmiotu

Słuchacz potrafi:

- wspomagać osobę niepełnosprawną w integracji ze społeczeństwem;
- korzystać z kapitału społecznego jaki stanowi najbliższe otoczenie, rodzina i środowisko lokalne w pomocy osobie niepełnosprawnych;
- określić problemy społeczne i osobiste osoby niepełnosprawnej;
- wymienić organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

Cele zajęć/przedmiotów/jednostek odnoszą się do wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych i społecznych.

4.1.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Efekt ważny- ew

Efekt konieczny- ek

Efekt pomocniczy- ep

Tabela 2 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Dział I Współpraca z osobami ważnymi dla osoby niepełnosprawnej SUMA: 28	Temat 1: Wykorzystanie kapitału społecznego jaki stanowi rodzina i środowisko lokalne w pomocy osobie niepełnosprawnej	12	SPO.01.5.1) współdziała z osobami z najbliższego środowiska ważnymi dla osoby niepełnosprawnej (ek)	– rozpoznaje najbliższe otoczenie osoby niepełnosprawnej – współpracuje z osobami z najbliższego środowiska ważnymi dla osoby niepełnosprawnej – rozpoznaje role poszczególnych osób z najbliższego otoczenia osoby niepełnosprawnej w zakresie możliwości współpracy

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
	Temat 2: Problemy społeczne i osobiste osoby niepełnosprawnej	16	SPO.01.5.2) charakteryzuje problemy społeczne i osobiste osoby niepełnosprawnej (ew)	<ul style="list-style-type: none"> określa problemy społeczne i osobiste osoby niepełnosprawnej rozpoznaje przyczyny problemów społecznych i osobistych osoby niepełnosprawnej
Dział II Współpraca ze środowiskiem na rzecz osoby niepełnosprawnej SUMA: 32	Temat 1: Możliwości i bariery osoby niepełnosprawnej w zakresie integracji ze społeczeństwem	12	SPO.01.5.6) wspiera osobę niepełnosprawną w integracji ze społeczeństwem (ew)	<ul style="list-style-type: none"> wspomaga osobę niepełnosprawną w integracji ze społeczeństwem określa możliwości i bariery osoby niepełnosprawnej w zakresie integracji ze społeczeństwem
	Temat 2: Środowisko lokalne jako podstawowy element wsparcia osoby niepełnosprawnej	12	SPO.01.5.7) aktywizuje środowisko społeczne do działań na rzecz osoby niepełnosprawnej (ew)	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje środowisko społeczne osoby niepełnosprawnej określa zasoby środowiska lokalnego w zakresie pomocy osobie niepełnosprawnej określa zasady współpracy ze środowiskiem lokalnym na rzecz osoby niepełnosprawnej
	Temat 3: Grupy wsparcia, organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego jako gałąź pomocy i wsparcia osobie niepełnosprawnej	8	SPO.01.5.9) współpracuje z grupami wsparcia, organizacjami pozarządowymi i jednostkami samorządu terytorialnego działającymi na rzecz osoby niepełnosprawnej w środowisku lokalnym (ew)	<ul style="list-style-type: none"> wymienia organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego działające na rzecz osób niepełnosprawnych wskazuje możliwe formy wsparcia ze strony organizacji pozarządowych i jednostek samorządu terytorialnego określa zakres współpracy osoby niepełnosprawnej z grupami wsparcia, organizacjami pozarządowymi i jednostkami samorządu terytorialnego

4.1.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania,

Wykład z wykorzystaniem środków wizualnych takich jak: prezentacja multimedialna, ćwiczenia, metoda sytuacyjna, problemowa, dyskusje: dydaktyczna, burza mózgów, metoda przypadków.

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem w/w zróżnicowanych form.

Warunki, środki, metody i formy kształcenia powinny być dostosowane do potrzeb i możliwości uczestników kursu.

Zajęcia powinny być realizowane jako zajęcia praktyczne (60 godzin) z podziałem na grupy.

Obudowa dydaktyczna,

Literatura;

1. Meder J., „Trening umiejętności społecznych w rehabilitacji zaburzeń psychicznych”, Wydawnictwo Śląsk, Katowice 1999
2. Kirenko J.: Wsparcie społeczne osób z niepełnosprawnością. WSUPiZ, Ryki 2002
3. Kwolek A. „Rehabilitacja medyczna. T1-2.” Wydawnictwo Medyczne Urban i Partner, Wrocław 2003
4. Laidler P., „Rehabilitacja po udarze mózgu”, PZWL Wydawnictwo Lekarskie Warszawa 2014
5. Jakimowicz-Klein B., „Opieka nad seniorem”, Świat Książki, Warszawa 2014

Strony internetowe:

- [biblioteka popularna rzecznika osób niepełnosprawnych w Łodzi - opiekun osób niepełnosprawnych](#)
- [zeszyt informacyjno-metodyczny doradcy zawodowego - poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych](#)
- [osoby niepełnosprawne w szkole i na rynku pracy](#)
- [uchwała Sejmu RP w sprawie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych](#)

Podręczniki i akty prawne wymagają aktualizacji przez nauczyciela

Warunki realizacji

Zajęcia powinny być realizowane częściowo w sali ogólnodydaktycznej wyposażonej w stanowisko komputerowe z dostępem do INTERNETU oraz ekran projekcyjny, projektor multimedialny, tablicę, literaturę zawodową częściowo w pracowni umożliwiającej swobodne ustawienie krzeseł.

Częściowo zajęcia powinny odbywać się w:

Pracownia wspomagania komputerowego działalności zawodowej wyposażona w: stanowiska komputerowe dla uczniów podłączone do sieci lokalnej z dostępem do internetu (jedno stanowisko dla jednego ucznia), stanowisko komputerowe dla nauczyciela podłączone do sieci lokalnej z dostępem do internetu, urządzenie wielofunkcyjne, pakiety programów biurowych i graficznych, projektor multimedialny, tablicę interaktywną.

(w przypadku tematu związanego z organizacjami pozarządowymi i zasobami środowiska lokalnego)

4.1.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika KUZ

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika KUZ wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie materiału z przeprowadzonych wykładów oraz ćwiczeń. Proponowane metody:

Odpowiedź ustna, opracowanie prezentacji, aktywność w zajęciach ćwiczeniowych. W przypadku oceny prezentacji należy zwrócić uwagę na zaangażowanie w przygotowanie, podział obowiązków, zakres prac. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną, poprawność, formy przedstawienia.

Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

4.2. Program nauczania dla przedmiotu: Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej – 100 h

4.2.1. Cele ogólne przedmiotu:

- nabycie umiejętności współpracy w zespole terapeutycznym;
- nabycie umiejętności korzystania z kapitału społecznego jaki stanowi najbliższe otoczenie , rodzina i środowisko lokalne w pomocy osobie niepełnosprawnej;
- dobieranie metod aktywizowania osoby niepełnosprawnej w zależności od jej wieku, stanu zdrowia i niepełnosprawności oraz zainteresowań;
- poznanie praw osoby niepełnosprawnej;
- poznanie zadań instytucji społecznych państwa w zakresie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych;
- wsparcia osoby niepełnosprawnej w utrzymaniu lub podejmowaniu aktywności społecznej i zawodowej;
- udzielania pomocy osobie niepełnosprawnej w korzystaniu z różnych form kompleksowej rehabilitacji;

4.2.2. Cele operacyjne przedmiotu

Słuchacz potrafi:

- rozpoznać potrzeby osoby niepełnosprawnej dotyczące pomocy w zakresie czynności dnia codziennego;
- korzystać z kapitału społecznego jaki stanowi najbliższe otoczenie , rodzina i środowisko lokalne w pomocy osobie niepełnosprawnej;
- organizować czas wolny osobie niepełnosprawnej;
- współpracować w zespole terapeutyczno-opiekuńczym;
- wspierać osoby niepełnosprawne w utrzymaniu lub podejmowaniu aktywności społecznej i zawodowej;
- udzielać pomocy osobie niepełnosprawnej w korzystaniu z różnych form kompleksowej rehabilitacji.

Cele zajęć/przedmiotów/jednostek odnoszą się do wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych i społecznych.

4.2.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Dział I Organizacja czasu wolnego z elementami terapii zajęciowej SUMA: 50	Temat 1: Rola środowiska lokalnego w zakresie zaspakajania potrzeb związanych z organizacją czasu wolnego osoby niepełnosprawnej	16	<ul style="list-style-type: none"> – SPO.01.5.4) wspiera osobę niepełnosprawną w organizacji czasu wolnego z wykorzystaniem zasobów środowiska lokalnego (ek) – SPO.01.5.5) motywuje osobę niepełnosprawną do aktywnego spędzania czasu wolnego i rozwijania zainteresowań z uwzględnieniem jej potrzeb i możliwości (ek) 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje środowisko lokalne osoby niepełnosprawnej – wymienia potrzeby osoby niepełnosprawnej w zakresie organizacji czasu wolnego – rozpoznaje potrzeby i zainteresowania osoby niepełnosprawnej w zakresie spędzania czasu wolnego – charakteryzuje formy spędzania czasu wolnego z wykorzystaniem zasobów środowiska lokalnego – wskazuje osobie niepełnosprawnej formy aktywnego spędzania czasu wolnego i rozwijania zainteresowań z uwzględnieniem jej potrzeb i możliwości
	Temat 2: Metody aktywizowania osoby niepełnosprawnej w zależności od jej wieku, stanu zdrowia i niepełnosprawności oraz zainteresowań	30	<ul style="list-style-type: none"> – SPO.01.5.4) wspiera osobę niepełnosprawną w organizacji czasu wolnego z wykorzystaniem zasobów środowiska lokalnego (ek) – SPO.01.5.5) motywuje osobę niepełnosprawną do aktywnego spędzania czasu wolnego i rozwijania zainteresowań z uwzględnieniem jej potrzeb i możliwości (ek) – SPO.01.5.13) pomaga osobie niepełnosprawnej w załatwianiu spraw urzędowych (ek) 	<ul style="list-style-type: none"> – określa możliwości osoby niepełnosprawnej w zakresie organizowania czasu wolnego – określa możliwości i bariery osoby niepełnosprawnej w zakresie integracji ze społeczeństwem – wskazuje metody aktywizowania osoby niepełnosprawnej w środowisku lokalnym – dobiera formę wsparcia osoby niepełnosprawnej do jej możliwości psychofizycznych – szacuje czas i budżet podejmowanego zadania – planuje działania zgodnie z możliwościami ich realizacji – dobiera metody aktywizowania osoby niepełnosprawnej w zależności od jej wieku, stanu zdrowia i niepełnosprawności oraz zainteresowań – wspomagać osobę niepełnosprawną w integracji ze społeczeństwem

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
	Temat 3: Zespół terapeutyczno-opiekuńczy	4	<ul style="list-style-type: none"> SPO.01.5.8) współpracuje z zespołem terapeutyczno-opiekuńczym (ek) 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia członków zespołu terapeutyczno-opiekuńczego rozróżnia zadania zespołu terapeutyczno-opiekuńczego rozpoznaje możliwości i umiejętności członków zespołu ustala kolejność wykonywania zadań monitoruje proces wykonywania zadań dokonuje prostych modernizacji technicznych i organizacyjnych stanowiska pracy wyznacza zadania członkom zespołu wyjaśnia instrukcję wykonania zadania wskazuje osoby do wykonania zadania przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań określa zaangażowanie w pracę członków zespołu ocenia efekty pracy zespołu udziela informacji zwrotnej w celu prawidłowego wykonania przydzielonych zadań dokonuje analizy technicznych i organizacyjnych warunków pracy
Dział II Wsparcie osoby niepełnosprawnej w korzystaniu z zasobów instytucji państwa SUMA: 38	Temat 1: Wsparcie osoby niepełnosprawnej w zakresie korzystania ze świadczeń pomocy społecznej	16	<ul style="list-style-type: none"> SPO.01.5.10) pomaga osobie niepełnosprawnej w korzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej i innych instytucji (ek) SPO.01.5.13) pomaga osobie niepełnosprawnej w załatwianiu spraw urzędowych (ek) 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje świadczeń pomocy społecznej wskazuje osobie niepełnosprawnej możliwości korzystania ze świadczeń pomocy społecznej i innych instytucji udziela wsparcia osobie niepełnosprawnej w korzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej i innych instytucji dobiera formę wsparcia osoby niepełnosprawnej do jej możliwości psychofizycznych planuje rodzaj wsparcia osoby niepełnosprawnej w wybranym przypadku
	Temat 2: Rola poradnictwa zawodowego w aktywizacji osoby niepełnosprawnej	8	<ul style="list-style-type: none"> SPO.01.5.11) wspiera osobę niepełnosprawną w zakresie korzystania z ofert edukacyjnych, poradnictwa zawodowego i w podejmowaniu zatrudnienia (ek) 	<ul style="list-style-type: none"> pomaga osobie niepełnosprawnej w zakresie korzystania z ofert edukacyjnych, poradnictwa zawodowego i w podejmowaniu zatrudnienia określa zadania instytucji społecznych państwa w zakresie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
	Temat 3: Prawne aspekty pomocy osobie niepełnosprawnej	14	<ul style="list-style-type: none"> – SPO.01.5.12) stosuje przepisy prawa dotyczące uprawnień osoby niepełnosprawnej i ochrony jej interesów (ek) – SPO.01.5.13) pomaga osobie niepełnosprawnej w załatwianiu spraw urzędowych (ek) 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje przepisy prawa dotyczące uprawnień osoby niepełnosprawnej i ochrony jej interesów – świadczy usługi w oparciu o przepisy prawa dotyczące uprawnień osoby niepełnosprawnej i ochrony jej interesów – wymienia prawa osoby niepełnosprawnej – informuje osobę niepełnosprawną o przysługujących jej prawach – podaje przykłady wsparcia osoby niepełnosprawnej w załatwianiu spraw urzędowych
Dział III: Sprzęt i pomoc techniczna SUMA: 12	Temat 1: Sprzęt i pomoce techniczne ułatwiające samodzielne funkcjonowanie osoby niepełnosprawnej	12	<ul style="list-style-type: none"> – SPO.01.5.3) wspiera osobę z niepełnosprawnością w korzystaniu ze sprzętu i pomocy technicznych ułatwiających samodzielne wykonywanie codziennych czynności (ek) 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia sprzęt i pomoce techniczne ułatwiające samodzielne funkcjonowanie osoby niepełnosprawnej – pomaga osobie niepełnosprawnej użytkować sprzęt i pomoce techniczne ułatwiające samodzielne wykonywanie codziennych czynności – pomaga w doborze sprzętu i pomocy technicznych osobie niepełnosprawnej

4.2.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania

Wykład z wykorzystaniem środków wizualnych takich jak np.: prezentacja multimedialna, ćwiczenia, metoda sytuacyjna, problemowa, dyskusje: dydaktyczna, okrągłego stołu, burza mózgów, metoda przypadków.

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem w/w zróżnicowanych form.

Warunki, środki, metody i formy kształcenia powinny być dostosowane do potrzeb i możliwości uczestników kursu.

Zajęcia powinny być realizowane jako praktyczne z podziałem na grupy.

Obudowa dydaktyczna

Literatura;

1. Meder J., „Trening umiejętności społecznych w rehabilitacji zaburzeń psychicznych”, Wydawnictwo Śląsk, Katowice 1999
2. Kozaczuk L., Terapia zajęciowa w domach pomocy społecznej. Wydawnictwo Śląsk, Katowice 1999

3. Kadusan H., Schaeffer Ch., Techniki terapeutyczne, zabawa w psychoterapii, GWP Gdańsk 2002
4. Cieśla H. (tłum): Modelowanie z masy solnej i innych materiałów. BW Media, Warszawa, 2005
5. Brzezińska M., Grackowska M., „Zaradnik terapeutyczny. Jak pracować z seniorami w domu pomocy społecznej?”, Difin 2012
6. Baum E., „Terapia zajęciowa”, Wydawnictwo Fraszka Edukacyjna Sp z o. o. , Warszawa 2009
7. Janus E., (red. naukowa), „Terapia zajęciowa osób z niepełnosprawnością intelektualną”, PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2018
8. Janus E., Bac A., Kulis A., Smrokowska-Reichmann A., „Terapia zajęciowa w geriatrici”, PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2017
9. Bac A., (red. naukowa), „Terapia zajęciowa”, PZWL Wydawnictwo Lekarskie Warszawa 2016
10. Bac A., „Terapia zajęciowa w dysfunkcjach narządu ruchu”, PZWL Wydawnictwo Lekarskie , Warszawa 2018
11. Rottermund J., (red. naukowa), „Terapia zajęciowa w rehabilitacji medycznej. Podrecznik dla studentów i terapeutów”, Alfa Medica Press 2020, Wydanie: III
12. Zembaty A., „Kinezyterapia tom 2 - ćwiczenia z kinezyterapii i metody kinezyterapeutyczne”, Kasper, Kraków 2003
13. Kirenko J.: Wsparcie społeczne osób z niepełnosprawnością. WSUPiZ, Ryki 2002
14. „Wdech i wydech. Pakiet do ćwiczeń oddechowych”, ab-art 2015
15. Kwolek A. „ Rehabilitacja medyczna. T1-2.” Wydawnictwo Medyczne Urban i Partner,Wrocław 2003
16. Laidler P., „Rehabilitacja po udarze mózgu”, PZWL Wydawnictwo Lekarskie Warszawa 2014
17. Jakimowicz-Klein B., „Opieka nad seniorem”, Świat Książki, Warszawa 2014

Strony internetowe:

- [biblioteka popularna rzecznika osób niepełnosprawnych w Łodzi - opiekun osób niepełnosprawnych](#)
- [zeszyt informacyjno-metodyczny doradcy zawodowego - poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych](#)
- [osoby niepełnosprawne w szkole i na rynku pracy](#)
- [uchwała Sejmu RP w sprawie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych](#)
- [publikacja "Rodzina w procesie wsparcia społecznego i zawodowego osoby niepełnosprawnej"](#)

Podręczniki i akty prawne wymagają aktualizacji przez nauczyciela

Warunki realizacji

Zajęcia powinny być realizowane częściowo w sali ogólnodostępnej wyposażonej w stanowisko komputerowe z dostępem do INTERNETU oraz ekran projekcyjny, projektor multimedialny, tablicę, literaturę zawodową częściowo w pracowni umożliwiającej swobodne ustawienie krzeseł.

Pracownia wspomagania komputerowego działalności zawodowej wyposażona w: stanowiska komputerowe dla uczniów podłączone do sieci lokalnej z dostępem do internetu (jedno stanowisko dla jednego ucznia), stanowisko komputerowe dla nauczyciela podłączone do sieci lokalnej z dostępem do internetu, urządzenie wielofunkcyjne, pakiety programów biurowych i graficznych, projektor multimedialny, tablicę interaktywną.

Pracownia terapii zajęciowej wyposażona w niezbędny sprzęt, przybory i materiały do arteterapii, muzykoterapii, ludoterapii, biblioterapii.

Zajęcia warsztatowe powinny być realizowane w grupach max 12 osobowych.

4.2.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika KUZ wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie materiału z przeprowadzonych wykładów oraz ćwiczeń. Proponowane metody:

odpowiedź ustna, opracowanie prezentacji, aktywność w zajęciach ćwiczeniowych. W przypadku oceny prezentacji należy zwrócić uwagę na zaangażowanie w przygotowanie, podział obowiązków, zakres prac. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną, poprawność, formy przedstawienia.

Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

5. Ewaluacja programu KUZ

Tabela 4 Ewaluacja programu KUZ

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
SPO.01.5. Aktywizowanie osoby niepełnosprawnej do samodzielności życiowej SPO.01.5.1) współdziała z osobami z najbliższego środowiska ważnymi dla osoby niepełnosprawnej (ek)	1. rozpoznaje najbliższe otoczenie osoby niepełnosprawnej 2. współpracuje z osobami z najbliższego środowiska ważnymi dla osoby niepełnosprawnej	a) metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): – zaliczenie ustne – dyskusja – sprawdzian praktyczny – analiza case study b) metody sumujące: – egzamin semestralny (sprawdzian praktyczny) – sprawdzian praktyczny – analiza case study) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna)	a) wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności b) koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
SPO.01.5.3) wspiera osobę z niepełnosprawnością w korzystaniu ze sprzętu i pomocy technicznych ułatwiających samodzielne wykonywanie codziennych czynności (ek)	<ol style="list-style-type: none"> wymienia sprzęt i pomoce techniczne ułatwiające samodzielne funkcjonowanie osoby niepełnosprawnej pomaga osobie niepełnosprawnej użytkować sprzęt i pomoce techniczne ułatwiające samodzielne wykonywanie codziennych czynności 	<ol style="list-style-type: none"> metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): <ul style="list-style-type: none"> – zaliczenie ustne, pisemne – dyskusja – sprawdzian praktyczny – pokaz użytkowania sprzętu i pomocy technicznych metody sumujące: <ul style="list-style-type: none"> – egzamin semestralny (sprawdzian praktyczny pokaz użytkowania sprzętu i pomocy technicznych) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	<ol style="list-style-type: none"> wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia
SPO.01.5.4) wspiera osobę niepełnosprawną w organizacji czasu wolnego z wykorzystaniem zasobów środowiska lokalnego (ek)	<ol style="list-style-type: none"> rozpoznaje środowisko lokalne osoby niepełnosprawnej charakteryzuje formy spędzania czasu wolnego z wykorzystaniem zasobów środowiska lokalnego wymienia potrzeby osoby niepełnosprawnej w zakresie organizacji czasu wolnego określa możliwości osoby niepełnosprawnej w zakresie organizowania czasu wolnego wskazuje metody aktywizowania osoby niepełnosprawnej w środowisku lokalnym 	<ol style="list-style-type: none"> metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): <ul style="list-style-type: none"> – zaliczenie ustne – sprawdzian praktyczny – symulacja zadania zawodowego – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – dyskusja metody sumujące: <ul style="list-style-type: none"> – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny – symulacja zadania zawodowego) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	<ol style="list-style-type: none"> wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia
SPO.01.5.5) motywuje osobę niepełnosprawną do aktywnego spędzania czasu wolnego i rozwijania zainteresowań z uwzględnieniem jej potrzeb i możliwości (ek)	<ol style="list-style-type: none"> rozpoznaje potrzeby i zainteresowania osoby niepełnosprawnej w zakresie spędzania czasu wolnego wskazuje osobie niepełnosprawnej formy aktywnego spędzania czasu 	<ol style="list-style-type: none"> metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): <ul style="list-style-type: none"> – zaliczenie ustne – dyskusja – sprawdzian praktyczny – symulacja zadania zawodowego 	<ol style="list-style-type: none"> wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
	wolnego i rozwijania zainteresowań z uwzględnieniem jej potrzeb i możliwości 3. dobiera metody aktywizowania osoby niepełnosprawnej w zależności od jej wieku, stanu zdrowia i niepełnosprawności oraz zainteresowań	b) metody sumujące: – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny – symulacja zadania zawodowego) – egzamin zawodowy część pisemna i praktyczna)	b) koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia
SPO.01.5.8) współpracuje z zespołem terapeutyczno-opiekuńczym (ek)	a) wymienia członków zespołu terapeutyczno-opiekuńczego b) rozróżnia zadania zespołu terapeutyczno-opiekuńczego	a) metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): – zaliczenie ustne – przygotowanie prezentacji/referatu – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień b) metody sumujące: – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna)	a) wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności b) koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia
SPO.01.5.10) pomaga osobie niepełnosprawnej w korzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej i innych instytucji (ek)	1. wymienia rodzaje świadczeń pomocy społecznej 2. wskazuje osobie niepełnosprawnej możliwości korzystania ze świadczeń pomocy społecznej i innych instytucji udziela wsparcia osobie niepełnosprawnej 3. w korzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej i innych instytucji	a) metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): – zaliczenie ustne – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – sprawdzian praktyczny - symulacja zadania zawodowego b) metody sumujące: – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny - symulacja zadania zawodowego)	a) wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności b) koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
		– egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna)	
SPO.01.5.11) wspiera osobę niepełnosprawną w zakresie korzystania z ofert edukacyjnych, poradnictwa zawodowego i w podejmowaniu zatrudnienia (ek)	1. określa zadania instytucji społecznych państwa w zakresie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych 2. pomaga osobie niepełnosprawnej w zakresie korzystania z ofert edukacyjnych, poradnictwa zawodowego i w podejmowaniu zatrudnienia	a) metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): – zaliczenie ustne – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – sprawdzian praktyczny - symulacja zadania zawodowego b) metody sumujące: – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny - symulacja zadania zawodowego) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna)	a) wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności b) koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia
SPO.01.5.12) stosuje przepisy prawa dotyczące uprawnień osoby niepełnosprawnej i ochrony jej interesów (ek)	a) identyfikuje przepisy prawa dotyczące uprawnień osoby niepełnosprawnej i ochrony jej interesów b) wymienia prawa osoby niepełnosprawnej c) informuje osobę niepełnosprawną o przysługujących jej prawach d) świadczy usługi w oparciu o przepisy prawa dotyczące uprawnień osoby niepełnosprawnej i ochrony jej interesów	a) metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): – zaliczenie ustne – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – sprawdzian praktyczny - symulacja zadania zawodowego b) metody sumujące: – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny - symulacja zadania zawodowego) – egzamin zawodowy część pisemna i praktyczna)	a) wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności b) koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia
SPO.01.5.13) pomaga osobie niepełnosprawnej w załatwianiu spraw urzędowych (ek)	1. dobiera formę wsparcia osoby niepełnosprawnej do jej możliwości psychofizycznych	a) metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): – zaliczenie ustne	a) wg ustalonego rozkładu materiału

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
	2. podaje przykłady wsparcia osoby niepełnosprawnej w załatwieniu spraw urzędowych	<ul style="list-style-type: none"> – analiza case study – symulacja zadania zawodowego – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – sprawdzian praktyczny b) metody sumujące: <ul style="list-style-type: none"> – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny - symulacja zadania zawodowego) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	<p>oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p> <p>b) koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia</p>
SPO.01.7. Kompetencje personalne i społeczne SPO.01.7.1) przestrzega zasad kultury osobistej i etyki zawodowej (ek)	1. wymienia uniwersalne zasady etyki i kultury w kontaktach międzyludzkich 2. charakteryzuje zasady etykiety w komunikacji z przełożonym i ze współpracownikami w codziennych kontaktach 3. omawia zasady współpracy z osobą niepełnosprawną z zachowaniem kultury i etyki zawodowej 4. przestrzega tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy 5. przestrzega zasad związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych	a) metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): <ul style="list-style-type: none"> – zaliczenie ustne – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – dyskusja – sprawdzian praktyczny – symulacja zadania zawodowego b) metody sumujące: <ul style="list-style-type: none"> – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny - symulacja zadania zawodowego) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	<p>a) wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p> <p>b) koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia</p>
SPO.01.7.2) stosuje zasady komunikacji interpersonalnej (ek)	1. wymienia zasady komunikacji interpersonalnej i aktywne metody słuchania	a) metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): <ul style="list-style-type: none"> – zaliczenie ustne 	a) wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
	2. określa zasady komunikacji interpersonalnej 3. charakteryzuje aktywne metody słuchania 4. wymienia kompetencje asystenta osoby niepełnosprawnej, jakie mają wpływ na jakość świadczonych usług	– test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – dyskusja – przygotowanie prezentacji/referatu b) metody sumujące: – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna)	sprawdzania wiedzy/umiejętności b) koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia
SPO.01.7.4) ponosi odpowiedzialność za podejmowane działania (ek)	1. rozpoznaje przypadki naruszania procedur postępowania 2. analizuje zasady i procedury wykonania zadania 3. wskazuje obszary odpowiedzialności prawnej za podejmowane działania (materialnej, cywilnej, karnej)	a) metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): – zaliczenie ustne – dyskusja – analiza case study – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień b) metody sumujące: – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna)	a) wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności b) koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia

6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

6.1. Wykaz literatury

Literatura;

1. Bac A., (red. naukowa), „Terapia zajęciowa”, PZWL Wydawnictwo Lekarskie Warszawa 2016
2. Bac A., „Terapia zajęciowa w dysfunkcjach narządu ruchu”, PZWL Wydawnictwo Lekarskie , Warszawa 2018
3. Baum E., „Terapia zajęciowa”, Wydawnictwo Fraszka Edukacyjna Sp z o. o. , Warszawa 2009
4. Brzezińska M., Grackowska M., „Zaradnik terapeutyczny. Jak pracować z seniorami w domu pomocy społecznej?”, Difin 2012

5. Cieśla H. (tłum): Modelowanie z masy solnej i innych materiałów. BW Media, Warszawa, 2005
6. Jakimowicz-Klein B., „Opieka nad seniorem”, Świat Książki, Warszawa 2014
7. Janus E., (red. naukowa), „Terapia zajęciowa osób z niepełnosprawnością intelektualną”, PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2018
8. Janus E., Bac A., Kulis A., Smrokowska-Reichmann A., „Terapia zajęciowa w geriatric”, PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2017
9. Kadusan H., Schaeffer Ch., Techniki terapeutyczne, zabawa w psychoterapii, GWP Gdańsk 2002
10. Kirenko J.: Wsparcie społeczne osób z niepełnosprawnością. WSUPiZ, Ryki 2002
11. Kozaczuk L., Terapia zajęciowa w domach pomocy społecznej. Wydawnictwo Śląsk, Katowice 1999
12. Kwolek A. „ Rehabilitacja medyczna. T1-2.” Wydawnictwo Medyczne Urban i Partner, Wrocław 2003
13. Laidler P., „Rehabilitacja po udarze mózgu”, PZWL Wydawnictwo Lekarskie Warszawa 2014
14. Meder J., „Trening umiejętności społecznych w rehabilitacji zaburzeń psychicznych”, Wydawnictwo Śląsk, Katowice 1999
15. Rottermund J., (red. naukowa), „Terapia zajęciowa w rehabilitacji medycznej. Podręcznik dla studentów i terapeutów”, Alfa Medica Press 2020, Wydanie: III
16. „Wdech i wydech. Pakiet do ćwiczeń oddechowych”, ab-art 2015
17. Zembaty A., „Kinezyterapia tom 2 - ćwiczenia z kinezyterapii i metody kinezyterapeutyczne”, Kasper, Kraków 2003

Strony internetowe:

- [biblioteka popularna rzecznika osób niepełnosprawnych w Łodzi - opiekun osób niepełnosprawnych](#)
- [zeszyt informacyjno-metodyczny doradcy zawodowego - poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych](#)
- [osoby niepełnosprawne w szkole i na rynku pracy](#)
- [uchwała Sejmu RP w sprawie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych](#)
- [publikacja "Rodzina w procesie wsparcia społecznego i zawodowego osoby niepełnosprawnej"](#)
- [rozpoznawanie objawów niepełnosprawności podopiecznego](#)

6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

Sala ogólnodydaktyczna wyposażonej w stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu oraz ekran projekcyjny, projektor multimedialny, tablicę, literaturę zawodową częściowo w pracowni umożliwiającej swobodne ustawienie krzeseł. Sala wyposażona w materace, możliwość swobodnego organizowania przestrzeni, flipchart, materiały piśmiennicze.

Pracownia wspomagania komputerowego działalności zawodowej wyposażona w: stanowiska komputerowe dla uczniów podłączone do sieci lokalnej z dostępem do internetu (jedno stanowisko dla jednego ucznia), stanowisko komputerowe dla nauczyciela podłączone do sieci lokalnej z dostępem do internetu, urządzenie wielofunkcyjne, pakiety programów biurowych i graficznych, projektor multimedialny, tablicę interaktywną.

Pracownia terapii zajęciowej wyposażona w niezbędny sprzęt, przybory i materiały do arteterapii, muzykoterapii, ludoterapii, biblioterapii.

Zajęcia warsztatowe powinny być realizowane w grupach max 12 osobowych.

Proponujemy, aby w procesie dydaktycznym uczestniczyli wykładowcy i specjaliści reprezentujący różne dziedziny nauki tj. socjolog, pedagog społeczny, pedagog specjalny, psycholog, socjoterapeuta, prawnik, lekarz, pielęgniarka, specjalista ds. BHP, terapeuta zajęciowy.

7. Sposób i forma zaliczenia kursu

Sposób i forma zaliczenia kursu powinna się odwoływać do efektów kluczowych i wskaźników podstawowych.

Kurs powinien zakończyć się egzaminem, na który złoży się zarówno część praktyczna jak i teoretyczna.

Część dotycząca teorii powinna mieć formę testu, który powinien zawierać zarówno pytania zamknięte jak i część opisu przypadku.

Na część praktyczną powinny składać się zadania wskazujące na opanowanie umiejętności konkretnych procedur związanych z asystowaniem osobie niepełnosprawnej.

8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć

Tabela 5 Tabela weryfikacji programu nauczania KUZ pod kątem zgodności z przepisami prawa oświatowego

Lp.	Program kursu umiejętności zawodowych uwzględnia	Zawartość opracowanego programu zajęć (Tak-T/Nie-N)
1	Cele kształcenia (zadania zawodowe)	T
2	Efekty kształcenia	T
3	Kryteria weryfikacji	T
4	Warunki realizacji kształcenia w kwalifikacji (lub niezbędne do realizacji danej jednostki efektów)	T
5	Minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie lub jednostki efektów	T

Tabela 6 Tabela weryfikacji programu KUZ pod kątem kompletności efektów kształcenia

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
SPO.01.5. Aktywizowanie osoby z niepełnosprawnością do samodzielności życiowej		
SPO.01.5.1) współdziała z osobami z najbliższego środowiska ważnymi dla osoby niepełnosprawnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje najbliższe otoczenie osoby niepełnosprawnej – współpracuje z osobami z najbliższego środowiska ważnymi dla osoby niepełnosprawnej 	Współpraca ze środowiskiem na rzecz usamodzielnienia osoby z niepełnosprawnością
SPO.01.5.2) charakteryzuje problemy społeczne i osobiste osoby niepełnosprawnej (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – określa problemy społeczne i osobiste osoby niepełnosprawnej – rozpoznaje przyczyny problemów społecznych i osobistych osoby niepełnosprawnej 	Współpraca ze środowiskiem na rzecz usamodzielnienia osoby z niepełnosprawnością
SPO.01.5.3) wspiera osobę z niepełnosprawnością w korzystaniu ze sprzętu i pomocy technicznych ułatwiających samodzielne wykonywanie codziennych czynności (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia sprzęt i pomoce techniczne ułatwiające samodzielne funkcjonowanie osoby niepełnosprawnej – pomaga osobie niepełnosprawnej użytkować sprzęt i pomoce techniczne ułatwiające samodzielne wykonywanie codziennych czynności 	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej
SPO.01.5.4) wspiera osobę niepełnosprawną w organizacji czasu wolnego z wykorzystaniem zasobów środowiska lokalnego (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje środowisko lokalne osoby niepełnosprawnej – charakteryzuje formy spędzania czasu wolnego z wykorzystaniem zasobów środowiska lokalnego – wymienia potrzeby osoby niepełnosprawnej w zakresie organizacji czasu wolnego – określa możliwości osoby niepełnosprawnej w zakresie organizowania czasu wolnego – wskazuje metody aktywizowania osoby niepełnosprawnej w środowisku lokalnym 	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej
SPO.01.5.5) motywuje osobę niepełnosprawną do aktywnego spędzania czasu wolnego i rozwijania zainteresowań z uwzględnieniem jej potrzeb i możliwości (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje potrzeby i zainteresowania osoby niepełnosprawnej w zakresie spędzania czasu wolnego – wskazuje osobie niepełnosprawnej formy aktywnego spędzania czasu wolnego i rozwijania zainteresowań z uwzględnieniem jej potrzeb i możliwości – dobiera metody aktywizowania osoby niepełnosprawnej w zależności od jej wieku, stanu zdrowia i niepełnosprawności oraz zainteresowań 	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
SPO.01.5. Aktywizowanie osoby z niepełnosprawnością do samodzielności życiowej		
SPO.01.5.6) wspiera osobę niepełnosprawną w integracji ze społeczeństwem (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – określa możliwości i bariery osoby niepełnosprawnej w zakresie integracji ze społeczeństwem – wspomaga osobę niepełnosprawną w integracji ze społeczeństwem 	Współpraca ze środowiskiem na rzecz usamodzielnienia osoby z niepełnosprawnością
SPO.01.5.7) aktywizuje środowisko społeczne do działań na rzecz osoby niepełnosprawnej (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje środowisko społeczne osoby niepełnosprawnej – określa zasoby środowiska lokalnego w zakresie pomocy osobie niepełnosprawnej – określa zasady współpracy ze środowiskiem lokalnym na rzecz osoby niepełnosprawnej 	Współpraca ze środowiskiem na rzecz usamodzielnienia osoby z niepełnosprawnością
SPO.01.5.8) współpracuje z zespołem terapeutyczno-opiekuńczym (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia członków zespołu terapeutyczno-opiekuńczego – rozróżnia zadania zespołu terapeutyczno-opiekuńczego 	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej
SPO.01.5.9) współpracuje z grupami wsparcia, organizacjami pozarządowymi i jednostkami samorządu terytorialnego działającymi na rzecz osoby niepełnosprawnej w środowisku lokalnym (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego działające na rzecz osób niepełnosprawnych – wskazuje możliwe formy wsparcia ze strony organizacji pozarządowych i jednostek samorządu terytorialnego – określa zakres współpracy osoby niepełnosprawnej z grupami wsparcia, organizacjami pozarządowymi i jednostkami samorządu terytorialnego 	Współpraca ze środowiskiem na rzecz usamodzielnienia osoby z niepełnosprawnością
SPO.01.5.10) pomaga osobie niepełnosprawnej w korzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej i innych instytucji (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia rodzaje świadczeń pomocy społecznej – wskazuje osobie niepełnosprawnej możliwości korzystania ze świadczeń pomocy społecznej i innych instytucji – udziela wsparcia osobie niepełnosprawnej w korzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej i innych instytucji 	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej
SPO.01.5.11) wspiera osobę niepełnosprawną w zakresie korzystania z ofert edukacyjnych, poradnictwa zawodowego i w podejmowaniu zatrudnienia (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – określa zadania instytucji społecznych państwa w zakresie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych – pomaga osobie niepełnosprawnej w zakresie korzystania z ofert edukacyjnych, poradnictwa zawodowego i w podejmowaniu zatrudnienia 	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
SPO.01.5. Aktywizowanie osoby z niepełnosprawnością do samodzielności życiowej		
SPO.01.5.12) stosuje przepisy prawa dotyczące uprawnień osoby niepełnosprawnej i ochrony jej interesów (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje przepisy prawa dotyczące uprawnień osoby niepełnosprawnej i ochrony jej interesów – wymienia prawa osoby niepełnosprawnej – informuje osobę niepełnosprawną o przysługujących jej prawach – świadczy usługi w oparciu o przepisy prawa dotyczące uprawnień osoby niepełnosprawnej i ochrony jej interesów 	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej
SPO.01.5.13) pomaga osobie niepełnosprawnej w załatwianiu spraw urzędowych (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – dobiera formę wsparcia osoby niepełnosprawnej do jej możliwości psychofizycznych – podaje przykłady wsparcia osoby niepełnosprawnej w załatwianiu spraw urzędowych 	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej
SPO.01.7. Kompetencje personalne i społeczne		
SPO.01.7.1) przestrzega zasad kultury osobistej i etyki zawodowej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia uniwersalne zasady etyki i kultury w kontaktach międzyludzkich – charakteryzuje zasady etykiety w komunikacji z przełożonym i ze współpracownikami w codziennych kontaktach – omawia zasady współpracy z osobą niepełnosprawną z zachowaniem kultury i etyki zawodowej – przestrzega tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy – przestrzega zasad związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych 	
SPO.01.7.2) stosuje zasady komunikacji interpersonalnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia zasady komunikacji interpersonalnej i aktywne metody słuchania – określa zasady komunikacji interpersonalnej – charakteryzuje aktywne metody słuchania – wymienia kompetencje asystenta osoby niepełnosprawnej, jakie mają wpływ na jakość świadczonych usług 	
SPO.01.7.3) planuje wykonanie zadania (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – szacuje czas i budżet podejmowanego zadania – planuje działania zgodnie z możliwościami ich realizacji 	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
SPO.01.5. Aktywizowanie osoby z niepełnosprawnością do samodzielności życiowej		
SPO.01.7.4) ponosi odpowiedzialność za podejmowane działania (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje przypadki naruszania procedur postępowania – analizuje zasady i procedury wykonania zadania – wskazuje obszary odpowiedzialności prawnej za podejmowane działania (materialnej, cywilnej, karnej) 	
SPO.01.7.5) wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie zmiany w życiu człowieka – identyfikuje źródła zmian w otoczeniu – wyjaśnia pojęcie kreatywności – rozpoznaje cechy osoby kreatywnej – identyfikuje czynniki wpływające na kreatywność 	
SPO.01.7.6) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: stres, frustracja i sytuacja trudna – rozróżnia rodzaje stresu i sytuacji trudnych – rozpoznaje skutki stresu – wykorzystuje w pracy zawodowej techniki zmniejszające skutki stresu – rozróżnia techniki radzenia sobie ze stresem 	
SPO.01.7.7) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych – podaje możliwości doskonalenia umiejętności zawodowych – rozróżnia formy i metody doskonalenia zawodowego – planuje własny rozwój zawodowy 	
SPO.01.7.8) współpracuje w zespole (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – określa pojęcia: zespół, praca zespołowa i lider – realizuje zadania w wyznaczonym czasie – wspomaga innych członków zespołu podczas realizacji zadań – analizuje efekty pracy zespołu – identyfikuje znaczenie i funkcje konfliktu w pracy zespołu 	
SPO.01.8. Organizacja pracy małych zespołów		
SPO.01.8.1) organizuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – wyznacza zadania członkom zespołu – wyjaśnia instrukcję wykonania zadania 	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
SPO.01.5. Aktywizowanie osoby z niepełnosprawnością do samodzielności życiowej		
SPO.01.8.2) dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje możliwości i umiejętności członków zespołu – wskazuje osoby do wykonania zadania – przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań 	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej
SPO.01.8.3) kieruje wykonaniem przydzielonych zadań (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – ustala kolejność wykonywania zadań – monitoruje proces wykonywania zadań 	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej
SPO.01.8.4) ocenia jakość wykonania przydzielonych zadań (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – określa zaangażowanie w pracę członków zespołu – ocenia efekty pracy zespołu – udziela informacji zwrotnej w celu prawidłowego wykonania przydzielonych zadań 	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej
SPO.01.8.5) wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – dokonuje analizy technicznych i organizacyjnych warunków pracy – dokonuje prostych modernizacji technicznych i organizacyjnych stanowiska pracy 	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej

Załączniki

Tabela 7 Przyporządkowanie efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji do poszczególnych przedmiotów

Effekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Współpraca ze środowiskiem na rzecz usamodzielnienia osoby z niepełnosprawnością	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej
SPO.01.5. Aktywizowanie osoby niepełnosprawnej do samodzielności życiowej, 160 h				

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Współpraca ze środowiskiem na rzecz usamodzielnienia osoby z niepełnosprawnością	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej
SPO.01.5.1) współdziała z osobami z najbliższego środowiska ważnymi dla osoby niepełnosprawnej (ek)	12	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje najbliższe otoczenie osoby niepełnosprawnej – współpracuje z osobami z najbliższego środowiska ważnymi dla osoby niepełnosprawnej 	x	
SPO.01.5.2) charakteryzuje problemy społeczne i osobiste osoby niepełnosprawnej (ew)	16	<ul style="list-style-type: none"> – określa problemy społeczne i osobiste osoby niepełnosprawnej – rozpoznaje przyczyny problemów społecznych i osobistych osoby niepełnosprawnej 	x	
SPO.01.5.3) wspiera osobę z niepełnosprawnością w korzystaniu ze sprzętu i pomocy technicznych ułatwiających samodzielne wykonywanie codziennych czynności (ek)	12	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia sprzęt i pomoce techniczne ułatwiające samodzielne funkcjonowanie osoby niepełnosprawnej – pomaga osobie niepełnosprawnej użytkować sprzęt i pomoce techniczne ułatwiające samodzielne wykonywanie codziennych czynności 		x
SPO.01.5.4) wspiera osobę niepełnosprawną w organizacji czasu wolnego z wykorzystaniem zasobów środowiska lokalnego (ek)	20	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje środowisko lokalne osoby niepełnosprawnej – charakteryzuje formy spędzania czasu wolnego z wykorzystaniem zasobów środowiska lokalnego – wymienia potrzeby osoby niepełnosprawnej w zakresie organizacji czasu wolnego – określa możliwości osoby niepełnosprawnej w zakresie organizowania czasu wolnego – wskazuje metody aktywizowania osoby niepełnosprawnej w środowisku lokalnym 		x
SPO.01.5.5) motywuje osobę niepełnosprawną do aktywnego spędzania czasu wolnego i	20	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje potrzeby i zainteresowania osoby niepełnosprawnej w zakresie spędzania czasu wolnego 		x

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Współpraca ze środowiskiem na rzecz usamodzielnienia osoby z niepełnosprawnością	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej
rozwijania zainteresowań z uwzględnieniem jej potrzeb i możliwości (ek)		<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje osobie niepełnosprawnej formy aktywnego spędzania czasu wolnego i rozwijania zainteresowań z uwzględnieniem jej potrzeb i możliwości – dobiera metody aktywizowania osoby niepełnosprawnej w zależności od jej wieku, stanu zdrowia i niepełnosprawności oraz zainteresowań 		
SPO.01.5.6) wspiera osobę niepełnosprawną w integracji ze społeczeństwem (ew)	12	<ul style="list-style-type: none"> – określa możliwości i bariery osoby niepełnosprawnej w zakresie integracji ze społeczeństwem – wspomaga osobę niepełnosprawną w integracji ze społeczeństwem 	x	
SPO.01.5.7) aktywizuje środowisko społeczne do działań na rzecz osoby niepełnosprawnej (ew)	12	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje środowisko społeczne osoby niepełnosprawnej – określa zasoby środowiska lokalnego w zakresie pomocy osobie niepełnosprawnej – określa zasady współpracy ze środowiskiem lokalnym na rzecz osoby niepełnosprawnej 	x	
SPO.01.5.8) współpracuje z zespołem terapeutyczno-opiekuńczym (ek)	4	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia członków zespołu terapeutyczno-opiekuńczego – rozróżnia zadania zespołu terapeutyczno-opiekuńczego 		x
SPO.01.5.9) współpracuje z grupami wsparcia, organizacjami pozarządowymi i jednostkami samorządu terytorialnego działającymi na rzecz osoby niepełnosprawnej w środowisku lokalnym (ew)	8	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego działające na rzecz osób niepełnosprawnych – wskazuje możliwe formy wsparcia ze strony organizacji pozarządowych i jednostek samorządu terytorialnego – określa zakres współpracy osoby niepełnosprawnej z grupami wsparcia, organizacjami pozarządowymi i jednostkami samorządu terytorialnego 	x	

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Współpraca ze środowiskiem na rzecz usamodzielnienia osoby z niepełnosprawnością	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej
SPO.01.5.10) pomaga osobie niepełnosprawnej w korzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej i innych instytucji (ek)	16	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje świadczeń pomocy społecznej wskazuje osobie niepełnosprawnej możliwości korzystania ze świadczeń pomocy społecznej i innych instytucji udziela wsparcia osobie niepełnosprawnej w korzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej i innych instytucji 		x
SPO.01.5.11) wspiera osobę niepełnosprawną w zakresie korzystania z ofert edukacyjnych, poradnictwa zawodowego i w podejmowaniu zatrudnienia (ek)	8	<ul style="list-style-type: none"> określa zadania instytucji społecznych państwa w zakresie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych pomaga osobie niepełnosprawnej w zakresie korzystania z ofert edukacyjnych, poradnictwa zawodowego i w podejmowaniu zatrudnienia 		x
SPO.01.5.12) stosuje przepisy prawa dotyczące uprawnień osoby niepełnosprawnej i ochrony jej interesów (ek)	8	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje przepisy prawa dotyczące uprawnień osoby niepełnosprawnej i ochrony jej interesów wymienia prawa osoby niepełnosprawnej informuje osobę niepełnosprawną o przysługujących jej prawach świadczy usługi w oparciu o przepisy prawa dotyczące uprawnień osoby niepełnosprawnej i ochrony jej interesów 		x
SPO.01.5.13) pomaga osobie niepełnosprawnej w załatwianiu spraw urzędowych (ek)	12	<ul style="list-style-type: none"> dobiera formę wsparcia osoby niepełnosprawnej do jej możliwości psychofizycznych podaje przykłady wsparcia osoby niepełnosprawnej w załatwianiu spraw urzędowych 		x
SPO.01.7. Kompetencje personalne i społeczne				

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Współpraca ze środowiskiem na rzecz usamodzielnienia osoby z niepełnosprawnością	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej
SPO.01.7.1) przestrzega zasad kultury osobistej i etyki zawodowej (ek)		<ul style="list-style-type: none"> wymienia uniwersalne zasady etyki i kultury w kontaktach międzyludzkich charakteryzuje zasady etykiety w komunikacji z przełożonym i ze współpracownikami w codziennych kontaktach omawia zasady współpracy z osobą niepełnosprawną z zachowaniem kultury i etyki zawodowej przestrzega tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy przestrzega zasad związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych 		
SPO.01.7.2) stosuje zasady komunikacji interpersonalnej (ek)		<ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady komunikacji interpersonalnej i aktywne metody słuchania określa zasady komunikacji interpersonalnej charakteryzuje aktywne metody słuchania wymienia kompetencje asystenta osoby niepełnosprawnej, jakie mają wpływ na jakość świadczonych usług 		
SPO.01.7.3) planuje wykonanie zadania (ew)		<ul style="list-style-type: none"> szacuje czas i budżet podejmowanego zadania planuje działania zgodnie z możliwościami ich realizacji 		x
SPO.01.7.4) ponosi odpowiedzialność za podejmowane działania (ek)		<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje przypadki naruszania procedur postępowania analizuje zasady i procedury wykonania zadania wskazuje obszary odpowiedzialności prawnej za podejmowane działania (materialnej, cywilnej, karnej) 		

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Współpraca ze środowiskiem na rzecz usamodzielnienia osoby z niepełnosprawnością	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej
SPO.01.7.5) wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany (ew)		<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie zmiany w życiu człowieka – identyfikuje źródła zmian w otoczeniu – wyjaśnia pojęcie kreatywności – rozpoznaje cechy osoby kreatywnej – identyfikuje czynniki wpływające na kreatywność 		
SPO.01.7.6) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem (ew)		<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: stres, frustracja i sytuacja trudna – rozróżnia rodzaje stresu i sytuacji trudnych – rozpoznaje skutki stresu – wykorzystuje w pracy zawodowej techniki zmniejszające skutki stresu – rozróżnia techniki radzenia sobie ze stresem 		
SPO.01.7.7) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe (ew)		<ul style="list-style-type: none"> – wymienia możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych – podaje możliwości doskonalenia umiejętności zawodowych – rozróżnia formy i metody doskonalenia zawodowego – planuje własny rozwój zawodowy 		
SPO.01.7.8) współpracuje w zespole (ew)		<ul style="list-style-type: none"> – określa pojęcia: zespół, praca zespołowa i lider – realizuje zadania w wyznaczonym czasie – wspomaga innych członków zespołu podczas realizacji zadań – analizuje efekty pracy zespołu – identyfikuje znaczenie i funkcje konfliktu w pracy zespołu 		
SPO.01.8. Organizacja pracy małych zespołów				

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Współpraca ze środowiskiem na rzecz usamodzielnienia osoby z niepełnosprawnością	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej
SPO.01.8.1) organizuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań (ew)		<ul style="list-style-type: none"> – wyznacza zadania członkom zespołu – wyjaśnia instrukcję wykonania zadania 		X
SPO.01.8.2) dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań (ew)		<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje możliwości i umiejętności członków zespołu – wskazuje osoby do wykonania zadania – przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań 		X
SPO.01.8.3) kieruje wykonaniem przydzielonych zadań (ew)		<ul style="list-style-type: none"> – ustala kolejność wykonywania zadań – monitoruje proces wykonywania zadań 		X
SPO.01.8.4) ocenia jakość wykonania przydzielonych zadań (ep)		<ul style="list-style-type: none"> – określa zaangażowanie w pracę członków zespołu – ocenia efekty pracy zespołu – udziela informacji zwrotnej w celu prawidłowego wykonania przydzielonych zadań 		X
SPO.01.8.5) wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne (ep)		<ul style="list-style-type: none"> – dokonuje analizy technicznych i organizacyjnych warunków pracy – dokonuje prostych modernizacji technicznych i organizacyjnych stanowiska pracy 		X

Tabela 8 Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia i nadawanie nazw tym zajęciom

Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Okres realizacji
SPO.01.5.1) współdziała z osobami z najbliższego środowiska ważnymi dla osoby niepełnosprawnej (ek)	12	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje najbliższe otoczenie osoby niepełnosprawnej – współpracuje z osobami z najbliższego środowiska ważnymi dla osoby niepełnosprawnej 	Współpraca ze środowiskiem na rzecz usamodzielnienia osoby z niepełnosprawnością	1-2 miesiąc nauki

Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Okres realizacji
SPO.01.5.2) charakteryzuje problemy społeczne i osobiste osoby niepełnosprawnej (ew)	16	<ul style="list-style-type: none"> – określa problemy społeczne i osobiste osoby niepełnosprawnej – rozpoznaje przyczyny problemów społecznych i osobistych osoby niepełnosprawnej 	Współpraca ze środowiskiem na rzecz usamodzielnienia osoby z niepełnosprawnością	1-2 miesiąc nauki
SPO.01.5.3) wspiera osobę z niepełnosprawnością w korzystaniu ze sprzętu i pomocy technicznych ułatwiających samodzielne wykonywanie codziennych czynności (ek)	12	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia sprzęt i pomoce techniczne ułatwiające samodzielne funkcjonowanie osoby niepełnosprawnej – pomaga osobie niepełnosprawnej użytkować sprzęt i pomoce techniczne ułatwiające samodzielne wykonywanie codziennych czynności 	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej	1-2 miesiąc nauki
SPO.01.5.4) wspiera osobę niepełnosprawną w organizacji czasu wolnego z wykorzystaniem zasobów środowiska lokalnego (ek)	20	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje środowisko lokalne osoby niepełnosprawnej – charakteryzuje formy spędzania czasu wolnego z wykorzystaniem zasobów środowiska lokalnego – wymienia potrzeby osoby niepełnosprawnej w zakresie organizacji czasu wolnego – określa możliwości osoby niepełnosprawnej w zakresie organizowania czasu wolnego – wskazuje metody aktywizowania osoby niepełnosprawnej w środowisku lokalnym 	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej	1-2 miesiąc nauki
SPO.01.5.5) motywuje osobę niepełnosprawną do aktywnego spędzania czasu wolnego i rozwijania zainteresowań z uwzględnieniem jej potrzeb i możliwości (ek)	20	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje potrzeby i zainteresowania osoby niepełnosprawnej w zakresie spędzania czasu wolnego – wskazuje osobie niepełnosprawnej formy aktywnego spędzania czasu wolnego i rozwijania zainteresowań z uwzględnieniem jej potrzeb i możliwości – dobiera metody aktywizowania osoby niepełnosprawnej w zależności od jej wieku, stanu zdrowia i niepełnosprawności oraz zainteresowań 	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej	1-2 miesiąc nauki
SPO.01.5.6) wspiera osobę niepełnosprawną w integracji ze społeczeństwem (ew)	12	<ul style="list-style-type: none"> – określa możliwości i bariery osoby niepełnosprawnej w zakresie integracji ze społeczeństwem – wspomaga osobę niepełnosprawną w integracji ze społeczeństwem 	Współpraca ze środowiskiem na rzecz usamodzielnienia osoby z niepełnosprawnością	1-2 miesiąc nauki

Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Okres realizacji
SPO.01.5.7) aktywizuje środowisko społeczne do działań na rzecz osoby niepełnosprawnej (ew)	12	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje środowisko społeczne osoby niepełnosprawnej – określa zasoby środowiska lokalnego w zakresie pomocy osobie niepełnosprawnej – określa zasady współpracy ze środowiskiem lokalnym na rzecz osoby niepełnosprawnej 	Współpraca ze środowiskiem na rzecz usamodzielnienia osoby z niepełnosprawnością	1-2 miesiąc nauki
SPO.01.5.8) współpracuje z zespołem terapeutyczno-opiekuńczym (ek)	4	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia członków zespołu terapeutyczno-opiekuńczego – rozróżnia zadania zespołu terapeutyczno-opiekuńczego 	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej	1-2 miesiąc nauki
SPO.01.5.9) współpracuje z grupami wsparcia, organizacjami pozarządowymi i jednostkami samorządu terytorialnego działającymi na rzecz osoby niepełnosprawnej w środowisku lokalnym (ew)	8	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego działające na rzecz osób niepełnosprawnych – wskazuje możliwe formy wsparcia ze strony organizacji pozarządowych i jednostek samorządu terytorialnego – określa zakres współpracy osoby niepełnosprawnej z grupami wsparcia, organizacjami pozarządowymi i jednostkami samorządu terytorialnego 	Współpraca ze środowiskiem na rzecz usamodzielnienia osoby z niepełnosprawnością	1-2 miesiąc nauki
SPO.01.5.10) pomaga osobie niepełnosprawnej w korzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej i innych instytucji (ek)	16	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia rodzaje świadczeń pomocy społecznej – wskazuje osobie niepełnosprawnej możliwości korzystania ze świadczeń pomocy społecznej i innych instytucji – udziela wsparcia osobie niepełnosprawnej w korzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej i innych instytucji 	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej	1-2 miesiąc nauki
SPO.01.5.11) wspiera osobę niepełnosprawną w zakresie korzystania z ofert edukacyjnych, poradnictwa zawodowego i w podejmowaniu zatrudnienia (ek)	8	<ul style="list-style-type: none"> – określa zadania instytucji społecznych państwa w zakresie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych 	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej	1-2 miesiąc nauki

Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Okres realizacji
		<ul style="list-style-type: none"> – pomaga osobie niepełnosprawnej w zakresie korzystania z ofert edukacyjnych, poradnictwa zawodowego i w podejmowaniu zatrudnienia 		
SPO.01.5.12) stosuje przepisy prawa dotyczące uprawnień osoby niepełnosprawnej i ochrony jej interesów (ek)	8	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje przepisy prawa dotyczące uprawnień osoby niepełnosprawnej i ochrony jej interesów – wymienia prawa osoby niepełnosprawnej – informuje osobę niepełnosprawną o przysługujących jej prawach – świadczy usługi w oparciu o przepisy prawa dotyczące uprawnień osoby niepełnosprawnej i ochrony jej interesów 	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej	1-2 miesiąc nauki
SPO.01.5.13) pomaga osobie niepełnosprawnej w załatwianiu spraw urzędowych (ek)	12	<ul style="list-style-type: none"> – dobiera formę wsparcia osoby niepełnosprawnej do jej możliwości psychofizycznych – podaje przykłady wsparcia osoby niepełnosprawnej w załatwianiu spraw urzędowych 	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej	1-2 miesiąc nauki
SPO.01.7.1) przestrzega zasad kultury osobistej i etyki zawodowej (ek)		<ul style="list-style-type: none"> – wymienia uniwersalne zasady etyki i kultury w kontaktach międzyludzkich – charakteryzuje zasady etykiety w komunikacji z przełożonym i ze współpracownikami w codziennych kontaktach – omawia zasady współpracy z osobą niepełnosprawną z zachowaniem kultury i etyki zawodowej – przestrzega tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy – przestrzega zasad związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych 		

Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Okres realizacji
SPO.01.7.2) stosuje zasady komunikacji interpersonalnej (ek)		<ul style="list-style-type: none"> – wymienia zasady komunikacji interpersonalnej i aktywne metody słuchania – określa zasady komunikacji interpersonalnej – charakteryzuje aktywne metody słuchania – wymienia kompetencje asystenta osoby niepełnosprawnej, jakie mają wpływ na jakość świadczonych usług 		
SPO.01.7.3) planuje wykonanie zadania (ew)		<ul style="list-style-type: none"> – szacuje czas i budżet podejmowanego zadania – planuje działania zgodnie z możliwościami ich realizacji 	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej	
SPO.01.7.4) ponosi odpowiedzialność za podejmowane działania (ek)		<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje przypadki naruszania procedur postępowania – analizuje zasady i procedury wykonania zadania – wskazuje obszary odpowiedzialności prawnej za podejmowane działania (materialnej, cywilnej, karnej) 		
SPO.01.7.5) wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany (ew)		<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie zmiany w życiu człowieka – identyfikuje źródła zmian w otoczeniu – wyjaśnia pojęcie kreatywności – rozpoznaje cechy osoby kreatywnej – identyfikuje czynniki wpływające na kreatywność 		
SPO.01.7.6) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem (ew)		<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: stres, frustracja i sytuacja trudna – rozróżnia rodzaje stresu i sytuacji trudnych – rozpoznaje skutki stresu – wykorzystuje w pracy zawodowej techniki zmniejszające skutki stresu – rozróżnia techniki radzenia sobie ze stresem 		

Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Okres realizacji
SPO.01.7.7) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe (ew)		<ul style="list-style-type: none"> – wymienia możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych – podaje możliwości doskonalenia umiejętności zawodowych – rozróżnia formy i metody doskonalenia zawodowego – planuje własny rozwój zawodowy 		
SPO.01.7.8) współpracuje w zespole (ew)		<ul style="list-style-type: none"> – określa pojęcia: zespół, praca zespołowa i lider – realizuje zadania w wyznaczonym czasie – wspomaga innych członków zespołu podczas realizacji zadań – analizuje efekty pracy zespołu – identyfikuje znaczenie i funkcje konfliktu w pracy zespołu 		
SPO.01.8.1) organizuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań (ew)		<ul style="list-style-type: none"> – wyznacza zadania członkom zespołu – wyjaśnia instrukcję wykonania zadania 	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej	
SPO.01.8.2) dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań (ew)		<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje możliwości i umiejętności członków zespołu – wskazuje osoby do wykonania zadania – przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań 	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej	
SPO.01.8.3) kieruje wykonaniem przydzielonych zadań (ew)		<ul style="list-style-type: none"> – ustala kolejność wykonywania zadań – monitoruje proces wykonywania zadań 	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej	
SPO.01.8.4) ocenia jakość wykonania przydzielonych zadań (ep)		<ul style="list-style-type: none"> – określa zaangażowanie w pracę członków zespołu – ocenia efekty pracy zespołu – udziela informacji zwrotnej w celu prawidłowego wykonania przydzielonych zadań 	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej	

Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Okres realizacji
SPO.01.8.5) wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne (ep)		<ul style="list-style-type: none"> dokonuje analizy technicznych i organizacyjnych warunków pracy dokonuje prostych modernizacji technicznych i organizacyjnych stanowiska pracy 	Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej	

Tabela 9 Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Współpraca ze środowiskiem na rzecz usamodzielnienia osoby z niepełnosprawnością		60	SPO.01.5.1) współdziała z osobami z najbliższego środowiska ważnymi dla osoby niepełnosprawnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje najbliższe otoczenie osoby niepełnosprawnej współpracuje z osobami z najbliższego środowiska ważnymi dla osoby niepełnosprawnej
			SPO.01.5.2) charakteryzuje problemy społeczne i osobiste osoby niepełnosprawnej (ew)	<ul style="list-style-type: none"> określa problemy społeczne i osobiste osoby niepełnosprawnej rozpoznaje przyczyny problemów społecznych i osobistych osoby niepełnosprawnej
			SPO.01.5.6) wspiera osobę niepełnosprawną w integracji ze społeczeństwem (ew)	<ul style="list-style-type: none"> określa możliwości i bariery osoby niepełnosprawnej w zakresie integracji ze społeczeństwem wspomaga osobę niepełnosprawną w integracji ze społeczeństwem
			SPO.01.5.7) aktywizuje środowisko społeczne do działań na rzecz osoby niepełnosprawnej (ew)	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje środowisko społeczne osoby niepełnosprawnej określa zasoby środowiska lokalnego w zakresie pomocy osobie niepełnosprawnej

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
				<ul style="list-style-type: none"> – określa zasady współpracy ze środowiskiem lokalnym na rzecz osoby niepełnosprawnej
			SPO.01.5.9) współpracuje z grupami wsparcia, organizacjami pozarządowymi i jednostkami samorządu terytorialnego działającymi na rzecz osoby niepełnosprawnej w środowisku lokalnym (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego działające na rzecz osób niepełnosprawnych – wskazuje możliwe formy wsparcia ze strony organizacji pozarządowych i jednostek samorządu terytorialnego – określa zakres współpracy osoby niepełnosprawnej z grupami wsparcia, organizacjami pozarządowymi i jednostkami samorządu terytorialnego
Aktywizacja osoby z niepełnosprawnością z elementami terapii zajęciowej		100	SPO.01.5.3) wspiera osobę z niepełnosprawnością w korzystaniu ze sprzętu i pomocy technicznych ułatwiających samodzielne wykonywanie codziennych czynności (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia sprzęt i pomoce techniczne ułatwiające samodzielne funkcjonowanie osoby niepełnosprawnej – pomaga osobie niepełnosprawnej użytkować sprzęt i pomoce techniczne ułatwiające samodzielne wykonywanie codziennych czynności
			SPO.01.5.4) wspiera osobę niepełnosprawną w organizacji czasu wolnego z wykorzystaniem zasobów środowiska lokalnego (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje środowisko lokalne osoby niepełnosprawnej – charakteryzuje formy spędzania czasu wolnego z wykorzystaniem zasobów środowiska lokalnego – wymienia potrzeby osoby niepełnosprawnej w zakresie organizacji czasu wolnego – określa możliwości osoby niepełnosprawnej w zakresie organizowania czasu wolnego – wskazuje metody aktywizowania osoby niepełnosprawnej w środowisku lokalnym
			SPO.01.5.5) motywuje osobę niepełnosprawną do aktywnego spędzania czasu wolnego i	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje potrzeby i zainteresowania osoby niepełnosprawnej w zakresie spędzania czasu wolnego

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			rozwijania zainteresowań z uwzględnieniem jej potrzeb i możliwości (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje osobie niepełnosprawnej formy aktywnego spędzania czasu wolnego i rozwijania zainteresowań z uwzględnieniem jej potrzeb i możliwości – dobiera metody aktywizowania osoby niepełnosprawnej w zależności od jej wieku, stanu zdrowia i niepełnosprawności oraz zainteresowań
			SPO.01.5.8) współpracuje z zespołem terapeutyczno-opiekuńczym (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia członków zespołu terapeutyczno-opiekuńczego – rozróżnia zadania zespołu terapeutyczno-opiekuńczego
			SPO.01.5.10) pomaga osobie niepełnosprawnej w korzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej i innych instytucji (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia rodzaje świadczeń pomocy społecznej – wskazuje osobie niepełnosprawnej możliwości korzystania ze świadczeń pomocy społecznej i innych instytucji – udziela wsparcia osobie niepełnosprawnej w korzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej i innych instytucji
			SPO.01.5.11) wspiera osobę niepełnosprawną w zakresie korzystania z ofert edukacyjnych, poradnictwa zawodowego i w podejmowaniu zatrudnienia (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – określa zadania instytucji społecznych państwa w zakresie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych – pomaga osobie niepełnosprawnej w zakresie korzystania z ofert edukacyjnych, poradnictwa zawodowego i w podejmowaniu zatrudnienia
			SPO.01.5.12) stosuje przepisy prawa dotyczące uprawnień osoby niepełnosprawnej i ochrony jej interesów (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje przepisy prawa dotyczące uprawnień osoby niepełnosprawnej i ochrony jej interesów – wymienia prawa osoby niepełnosprawnej – informuje osobę niepełnosprawną o przysługujących jej prawach – świadczy usługi w oparciu o przepisy prawa dotyczące uprawnień osoby niepełnosprawnej i ochrony jej interesów

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			SPO.01.5.13) pomaga osobie niepełnosprawnej w załatwianiu spraw urzędowych (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – dobiera formę wsparcia osoby niepełnosprawnej do jej możliwości psychofizycznych – podaje przykłady wsparcia osoby niepełnosprawnej w załatwianiu spraw urzędowych